

PREFAȚĂ

*Slujiți Domnului cu veselie,
intrați înaintea Lui cu bucurie (Ps. 99, 1).*

SUNT ÎNDEMNURI BIBLICE care ne arată cum ar trebui să ne înfățișăm înaintea lui Dumnezeu și cum ar trebui să Îi slujim Domnului. Prin celebrările liturgice ale Bisericii noastre, credincioșii intră în legătură nemijlocită cu Dumnezeu, înălțând rugăciuni de mulțumire, de laudă și de cerere. Același lucru se întâmplă și în rugăciunea din taina cămării proprii (cf. Mt. 6, 6). Spre deosebire de rugăciunea personală, unde credinciosul nu are un „tipic” obligatoriu, rugăciunea obștească a Bisericii se desfășoară întotdeauna după o serie de reguli bine stabilite: *indicațiile tipiconale* sau *rubricile*, care descriu amănunțit ritualul fiecărei celebrări în parte și modalitatea logică de înlănțuire a dumnezeieștilor slujbe între ele.

Fiecare slujbă a Bisericii are două dimensiuni, iconografia și ritualul, ambele la fel de importante, ambele participând la transmiterea și celebrarea aceluiași Adevăr veșnic. Dacă în privința iconografiei mai rar sunt identificate inovații, în ceea ce privește modul de celebrare, structura slujbelor, întâlnim adeseori abateri sau îndepărtări de la marea tradiție a Bisericii Ortodoxe. Este greu de enunțat o cauză precisă, însă pot fi identificate două motive principale: uneori este vorba de superficialitate, și alteori – de cele mai multe ori – este vorba de cunoștințe insuficiente sau chiar de neștiință.

Prin urmare, este necesară o explicație cât mai logică și, în același timp, cât mai simplă a modului de slujire corectă, pentru

a permite clericilor și cântăreților de strană să nu săvârșească slujbele mecanic, uneori prescurtându-le fără niciun sens, ci să înțeleagă ce se întâmplă cu adevărat în slujba pe care o săvârșesc. În egală măsură, acest tip de explicații sunt utile și credincioșilor care participă activ, cu mult drag și dăruire, la slujbele Bisericii. Pe această axă se înscrie și volumul intitulat *Leitourgia: teologie și practică liturgică*, semnat de Cezar Login.

Autorul, medic și cadru didactic al Facultății de Medicină din cadrul Universității de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” din Cluj-Napoca, este și teolog cu preocupări serioase, de mulți ani, în domeniul teologiei liturgice, ritualului și tipicului bisericesc ortodox, domenii în care a publicat numeroase studii de specialitate în reviste și volume din țară și din străinătate. De asemenea, Cezar Login este membru și în prestigioase societăți științifice de teologie liturgică din străinătate, *Societatea de Liturgică Orientală* și *Societas Liturgica*, și din țară, *Asociația liturgiștilor români „Ene Braniște”*, la ale căror simpozioane a participat în repetate rânduri.

Preocupările autorului în domeniul teologiei liturgice și ritualului bisericesc s-au materializat și în fondarea în anul 2007 a unei colecții de specialitate – *Liturgica* – la Editura Renașterea a Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, și în activitatea de traducere în limba română a numeroase lucrări actuale și de referință în domeniul teologiei liturgice, semnate de nume cu rezonanță din spațiul răsăritean (Alexander Schmemmann, Nikolai Uspensky, John Meyendorff, Paul Meyendorff, Nicolas Lossky, John Breck, Stefanos Alexopoulos etc.) și apusean (Juan Mateos, Robert F. Taft, Thomas Pott etc.).

Volumul de față și-a primit numele de la cuvântul grecesc, *leitourgia*, care desemnează o lucrare publică în general, dar și lucrarea poporului lui Dumnezeu – clerici și laici – în cadrul celebrărilor liturgice, în particular. Subtitlul, *Teologie și practică liturgică*, ne indică elementele abordate în această lucrare:

structura slujbelor și conținutul lor. Volumul reunește, așa cum ne arată autorul, peste douăzeci de articole și studii publicate pe parcursul ultimilor opt ani în Revista *Renașterea a Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului*, precum și în alte reviste de specialitate sau în volumele unor conferințe.

Pentru a da cărții un caracter unitar, studiile au fost organizate tematic, începând cu o serie de generalități privind timpul liturgic (Ortodoxie și Liturghie, Vremea Sfintei Liturghii), continuând cu probleme legate de Dumnezeiasca Liturghie (Zilele aliturgice, Liturghia Darurilor Înaintesfințite etc.), Laudele zilnice, praznicele împărătești și încheind cu alte aspecte de ritual și teologie liturgică. De asemenea, toate studiile au fost integral adaptate și revizuite în conformitate cu stadiul actual al cunoașterii în domeniu și pentru a evita dublarea unor idei, fără a modifica radical forma lor inițială.

Textul concis, explicațiile coerente, logice privind detaliile de ritual, dublate de incursiuni în semnificația teologică a unor gesturi și structuri liturgice, recomandă volumul celor interesați de studiul liturgicii ortodoxe și celor implicați în slujire, fie la altar, fie la strană. În egală măsură, însă, poate fi de folos și credincioșilor laici dornici să pătrundă în universul slujbelor dumnezeiești și să le înțeleagă mai bine sensul.

Salutăm apariția acestui volum, menit să umple un gol în literatura de specialitate din domeniul teologiei practice.

Pr. Prof. Dr. Vasile STANCIU